

Συνάντηση εργασίας για την άμβλυση των αρνητικών επιπτώσεων του υποθαλάσσιου θορύβου στη βιοποικιλότητα, με ιδιαίτερη έμφαση στις σεισμικές έρευνες στα Ευρωπαϊκά νερά της νοτιοανατολικής Μεσογείου

Συστάσεις για την άμβλυση των αρνητικών επιπτώσεων του υποθαλάσσιου θορύβου στη βιοποικιλότητα στα Ευρωπαϊκά νερά της Νοτιοανατολικής Μεσογείου.

Μία σημαντική συνάντηση εργασίας με θέμα την «Άμβλυση των αρνητικών επιπτώσεων του υποθαλάσσιου θορύβου στη βιοποικιλότητα με ιδιαίτερη εστίαση στις σεισμικές έρευνες στα Ευρωπαϊκά νερά της Νοτιοανατολικής Μεσογείου» πραγματοποιήθηκε στις 22-23 Νοεμβρίου 2017 στο Σπλιτ της Κροατίας. Οι συμμετέχοντες στη συνάντηση εργασίας συζήτησαν το πολύπλοκο θέμα της διαχείρισης του υποθαλάσσιου θορύβου και της άμβλυνσής του και συνέταξαν μια σειρά από δεκαέξι συστάσεις προτεραιότητας, για τη βελτίωση της διατήρησης και προστασίας της θαλάσσιας άγριας πανίδας από την απειλή της θαλάσσιας ηχορύπανσης στα νερά της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Στη συνάντηση εργασίας συμμετείχαν 65 άτομα από 15 χώρες (βλ. Παράρτημα 1), εκπροσωπώντας διάφορες ομάδες ενδιαφερομένων μερών. Οι συμμετέχοντες προέρχονταν από κυβερνητικά όργανα, όπως υπουργεία, υπηρεσίες διατήρησης και προστασίας περιβάλλοντος, οργανισμούς ενέργειας, διεθνείς οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένων πολυμερών περιφερειακών συμφωνιών για το περιβάλλον και περιφερειακών αλιευτικών οργάνων, επιστήμονες και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Οι συμμετέχοντες έλαβαν μέρος ως ιδιώτες ή με την ιδιότητα του παρατηρητή. Ως εκ τούτου, οι συστάσεις που διαμορφώθηκαν στην συνάντηση εργασίας δεν συνεπάγονται οποιαδήποτε νομική ή πολιτική προσδοκία από τους οργανισμούς στους οποίους ανήκουν.

Οι 16 συστάσεις προτεραιότητας, που ακολουθούν, συνιστούν προϊόν συμφωνίας κατά την συνάντηση εργασίας.

Οι κυβερνητικές ρυθμιστικές αρχές, η βιομηχανία και τα ενδιαφερόμενα μέρη εν γένει, καλούνται:

Σύσταση 1: Η Προσέγγιση Βάσει της Αρχής Πρόληψης

Να εφαρμόζουν την προσέγγιση βάσει της αρχής της πρόληψης (για παράδειγμα, μέσω ενσωμάτωσης σχετικών στοιχείων στην εθνική νομοθεσία και στρατηγική) σε μελλοντικές δραστηριότητες, που δυνητικά θα μπορούσαν ή είναι γνωστό ότι έχουν επιβλαβείς επιπτώσεις στο θαλάσσιο περιβάλλον.

Σύσταση 2: Άτυπη Ανοικτή Διαδικασία Διαβούλευσης του ΟΗΕ για τους Ωκεανούς και το Δίκαιο της Θάλασσας

Να εξασφαλίσουν, στο μέγιστο δυνατό βαθμό, ότι, κατά τη 19η συνεδρίαση της Άτυπης Ανοικτής Διαδικασίας Διαβούλευσης του ΟΗΕ για τους Ωκεανούς και το Δίκαιο της Θάλασσας (ICP ή UNICPOLOS) τον Ιούνιο του 2018, θα εξεταστούν οι διάφορες πηγές θαλάσσιας ηχορύπανσης και θα δοθούν κατευθύνσεις καθώς και σαφές σχέδιο για τη λήψη μέτρων άμβλυσης των αρνητικών επιπτώσεών τους από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς.

Σύσταση 3: Όρια Θορύβου

Να διερευνήσουν την έννοια του ορίου θορύβου για τα ευρωπαϊκά νερά της Νοτιοανατολικής Μεσογείου, σε συμφωνία με τις οριακές τιμές που προβλέπονται από την ευρωπαϊκή Οδηγία Πλαίσιο για τη Θαλάσσια Στρατηγική (ΟΠΘΣ).

Σύσταση 4: Αθροιστικές επιπτώσεις

Να αντιμετωπίσουν τις αθροιστικές επιπτώσεις όλων των θαλάσσιων δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της κλιματικής αλλαγής, μέσω πολυτομεακών στρατηγικών για την πολιτική κάθε χώρας σχετικά με την ενέργεια, το περιβάλλον και τη γαλάζια οικονομία, ιδίως μέσω του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού, που θα εκπονηθεί από κάθε Κράτος Μέλος της ΕΕ έως το 2021¹.

Σύσταση 5: Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) και Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΕΠΕ)

Να αξιοποιούν πλήρως τις εθνικές πολυτομεακές Στρατηγικές Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) που εκπονούνται από τα κυβερνητικά όργανα πριν από το άνοιγμα νέων θαλάσσιων περιοχών για την υποβολή αιτήσεων αδειοδότησης από τη βιομηχανία υδρογονανθράκων. Οι Στρατηγικές Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) και οι Εκτιμήσεις Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΕΠΕ), οι οποίες είναι αξιολογήσεις ειδικές για τις προτεινόμενες δραστηριότητες, θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη όλες τις διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με τις δυνητικές επιπτώσεις στα είδη, τους οικοτόπους και άλλους θαλάσσιους χρήστες (για παράδειγμα, να συμπεριλαμβάνουν την παρουσία ενδιαιτημάτων θαλάσσιων θηλαστικών όπως είναι οι Σημαντικές Περιοχές για τα Θαλάσσια Θηλαστικά (IMMA)), καθώς και τις υπάρχουσες νομοθετικές και μη νομοθετικές δεσμεύσεις (για παράδειγμα, η Οδηγία για τους Οικοτόπους της ΕΕ και η ευρωπαϊκή Οδηγία Πλαίσιο για τη Θαλάσσια Στρατηγική (ΟΠΘΣ)). Θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνουν τη δυνατότητα για ουσιαστική και ενδεδειγμένη δημόσια διαβούλευση. Η πληροφορία που περιλαμβάνεται σε ΣΜΠΕ και ΕΠΕ, καθώς και όλα τα δεδομένα που συλλέγονται, πρέπει να είναι διαφανή και διαθέσιμα σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη (για παράδειγμα τουρισμός, αλιεία), περιλαμβανομένης της κοινωνίας των πολιτών, σε συμφωνία με τους ισχύοντες κανονισμούς. Πληροφορίες σχετικά με πρότερες, τρέχουσες και προγραμματισμένες δραστηριότητες θα πρέπει να κατατίθενται σε εθνικά μητρώα θορύβων και να παραμένουν για πάντα δημοσίως προσβάσιμα.

Σύσταση 6: Οι Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με τις Εκτιμήσεις Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων από τον Θόρυβο της Σύμβασης για τα Μεταναστευτικά Είδη (CMS)

Να ενσωματώσουν στην εθνική νομοθεσία ή τα σχέδια διαχείρισης των ειδών οι Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με τις Εκτιμήσεις Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων από Δραστηριότητες που προκαλούν Υποθαλάσσιο Θόρυβο της Σύμβασης για τα Μεταναστευτικά Είδη² (CMS). Η ενσωμάτωση αυτή θα πρέπει να γίνεται στα πλαίσια των εθνικών νομικών δομών και οι κατευθυντήριες γραμμές να χρησιμοποιούνται ως τυποποιημένη μορφή προκειμένου να περιγράψουν λεπτομερώς τα παραδοτέα των αιτούντων και τα ορόσημα αξιολόγησης. Οι Κατευθυντήριες Γραμμές της Σύμβασης για τα Μεταναστευτικά Είδη θα πρέπει να προσαρμόζονται και να βελτιώνονται σύμφωνα με τις κατευθύνσεις των εθνικών εμπειρογνομώνων και με πολυτομεακή συμμετοχή. Αν οι χώρες δεν έχουν νομικό υπόβαθρο για την υιοθέτηση κατευθυντηρίων γραμμών, η δρομολόγηση της δημιουργίας τους μπορεί να αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο.

Σύσταση 7: Περιορισμός του Αριθμού και του Χρονικού Διαστήματος Υλοποίησης Σεισμικών Ερευνών

Να περιορίζουν τον αριθμό και το χρονικό διάστημα υλοποίησης σεισμικών ερευνών, ώστε να αποφευχθεί η εποχική παρουσία ευάλωτων ειδών και η άσκοπη επανάληψη των ερευνών. Τα κράτη θα πρέπει να κάνουν πλήρη χρήση της Σύμβασης για την Εκτίμηση των Διασυννοριακών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (μηχανισμοί ESPOO) για διασυννοριακές διαβουλεύσεις. Θα πρέπει να προωθηθεί μια διαφανής επισκόπηση των προγραμματισμένων σεισμικών δραστηριοτήτων (για παράδειγμα, αξιοποιώντας πλήρως το μητρώο θορύβων της Οδηγίας Πλαίσιο για τη Θαλάσσια Στρατηγική (ΟΠΘΣ)), ώστε να αποφευχθεί η αλληλοεπικάλυψη σεισμικών ερευνών και να βελτιωθούν οι διασυννοριακές διαβουλεύσεις.

¹ ΟΔΗΓΙΑ 2014/89/ΕΕ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 23 ης Ιουλίου 2014 περί θεσπίσεως πλαισίου για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό

² <http://www.cms.int/en/document/adverse-impacts-anthropogenic-noise-cetaceans-and-other-migratory-species-0>

Σύσταση 8: Βέλτιστες Διαθέσιμες Τεχνολογίες Ελάχιστου Θορύβου

Να προωθούν την ανάπτυξη και την υποχρεωτική χρήση των βέλτιστων διαθέσιμων τεχνολογιών ελάχιστου θορύβου, όπως είναι η τεχνολογία «Marine Vibroseis», μέσω πίεσης από τις ρυθμιστικές αρχές και απαίτησης από τους φορείς και τις επιχειρήσεις να αποδείξουν ότι δεν χρησιμοποιούν πηγές έντασης ισχυρότερης από την απαραίτητη και σε μη απαραίτητες συχνότητες. Αυτό πρέπει να αποτελεί συνιστώσα κάθε Εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΕΠΕ), και να εφαρμόζεται σε όλη τη διάρκεια της σεισμικής έρευνας. Το τι είναι «απαραίτητο» πρέπει να υποβάλλεται σε ανεξάρτητο έλεγχο, όπως καθορίζουν οι Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με τις Εκτιμήσεις Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων από τον Θόρυβο της Σύμβασης για τα Μεταναστευτικά Είδη (CMS).

Σύσταση 9: Πρότερες, Ταυτόχρονες, Τρέχουσες και Προγραμματισμένες Δραστηριότητες

Να λαμβάνουν υπ' όψιν πρότερες, ταυτόχρονες, τρέχουσες και προγραμματισμένες δραστηριότητες στις ίδιες η παρακείμενες περιοχές, να εκτιμούν τις αθροιστικές επιπτώσεις ή τυχόν συνέργειες και να εκτιμούν την αποτελεσματικότητα των μέτρων άμβλυνσης κινδύνου και των δράσεων παρακολούθησης για τον έλεγχο των δραστηριοτήτων πριν, κατά την διάρκεια και μετά την υλοποίησή τους. Παράλληλα, να εξασφαλίζουν ότι θα υπάρχει δημόσια πρόσβαση στα αποτελέσματα της παρακολούθησης, σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με τις Εκτιμήσεις Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων από τον Θόρυβο της Σύμβασης για τα Μεταναστευτικά Είδη (CMS).

Σύσταση 10: Έλεγχος Στρατηγικών Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) και Εκτιμήσεων Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΕΠΕ)

Να εξασφαλίζουν επαρκή έλεγχο των ΣΜΠΕ και ΕΠΕ, ώστε να διατηρείται ένας διαφανής διαχωρισμός μεταξύ επιστήμης και πολιτικής και να αποφεύγονται συγκρούσεις εμπορικών συμφερόντων. Αυτή η αρχή περιγράφεται στις Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με τις Εκτιμήσεις Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων από τον Θόρυβο της Σύμβασης για τα Μεταναστευτικά Είδη (CMS) και υποστηρίζει την Ευρωπαϊκή Οδηγία 2011/92/EU όπως τροποποιήθηκε με την 2014/52/EU³. Να διασφαλίζουν επαρκή χρόνο στο χρονοδιάγραμμα όλων των σταδίων των αξιολογήσεων, συμπεριλαμβανομένης της διαδικασίας ελέγχου και εκτενούς δημόσιας διαβούλευσης.

Σύσταση 11: Χωροταξική Διαχείριση και Διαχείριση με βάση την Περιοχή

Να δημιουργήσουν και ενημερώσουν ολοκληρωμένους χάρτες όλων των Θαλάσσιων Προστατευόμενων Περιοχών (MPAs) και Σημαντικών Περιοχών για τα Θαλάσσια Θηλαστικά (IMMAs) όπως έχουν προσδιορισθεί από αρμόδιους θεσμούς και οργανισμούς (για παράδειγμα, εθνικές αρχές, Διεθνής Συμφωνία ACCOBAMS, CBD, GFCM, UNEP-MAP, NATURA 2000, IMMAs, EBSAs κ.λ.π.), ώστε να διευκολυνθεί η χωροταξική διαχείριση και η διαχείριση με βάση την περιοχή και να διασφαλισθεί ότι όλα τα προστατευόμενα είδη και ενδιαίτηματα, που έχουν προσδιορισθεί από τους παραπάνω οργανισμούς, θα τύχουν ίσης και κατάλληλης αναγνώρισης σύμφωνα με τους στόχους προστασίας τους.

Σύσταση 12: Επιχορηγήσεις/Επιδότησεις

Να καταργήσουν τις επιχορηγήσεις προς τις βιομηχανίες υδρογονανθράκων και να δαπανούν τα δημόσια έσοδα σύμφωνα με τους στόχους της Συμφωνίας του Παρισιού του 2015 για την Κλιματική Αλλαγή.

³ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32014L0052>

Σύσταση 13: Παρακολούθηση Περιοχών Έρευνας

Να εξασφαλίζουν ότι τα δεδομένα παρουσίας και κατανομής ειδών ευαίσθητων στον θόρυβο, που είναι απαραίτητα για στρατηγικούς θαλάσσιους χωροταξικούς σχεδιασμούς παρέχονται μέσω καταλόγων (για παράδειγμα αυτών στις Σημαντικές Περιοχές για τα Θαλάσσια Θηλαστικά (IMMAs), στις Οικολογικά ή Βιολογικά Σημαντικές Θαλάσσιες Περιοχές (EBSAs) και στις Περιοχές Περιορισμού Αλιείας GFCM), ώστε να τεθούν προτεραιότητες σχετικά με το που θα εστιαστεί ή προσπάθεια και να γίνει παρακολούθηση περιοχών έρευνας για τις οποίες οι γνώσεις είναι ελλιπείς σχετικά με την παρουσία και κατανομή ειδών ευαίσθητων στον θόρυβο.

Σύσταση 14: Βέλτιστες Διαθέσιμες Τεχνολογίες και Βέλτιστες Περιβαλλοντικές Πρακτικές

Να ετοιμάσουν μια παγκόσμια έκθεση πάνω στις Βέλτιστες Διαθέσιμες Τεχνολογίες και Βέλτιστες Περιβαλλοντικές Πρακτικές για την άμβλυνση των κινδύνων από τον υποθαλάσσιο ανθρωπογενή θόρυβο και να διανεμηθεί σε όλες τις κυβερνητικές υπηρεσίες, στα ενδιαφερόμενα μέρη και στην κοινωνία των πολιτών στις περιοχές ενδιαφέροντος, ως συμπλήρωμα των Κατευθυντήριων Γραμμών σχετικά με τις Εκτιμήσεις Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων από τον Θόρυβο της Σύμβασης για τα Μεταναστευτικά Είδη (CMS).

Σύσταση 15: Μεταφορά γνώσης

Να ανταλλάσουν γνώσεις και πληροφορίες τόσο σε εθνικό επίπεδο (με εμπλοκή διαφορετικών τομέων) όσο και σε περιφερειακό επίπεδο (μεταξύ χωρών), μέσω ενός ανεξάρτητου επιστημονικού δικτύου ανοικτής πρόσβασης, που θα εστιάζει στην ανταλλαγή δεδομένων και την παρακολούθηση του υποθαλάσσιου θορύβου στη Μεσόγειο. Η πλατφόρμα NETCCOBAMS⁴ που αναπτύχθηκε από την ACCOBAMS θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως τέτοιο εργαλείο.

Σύσταση 16: Εκπαίδευση και Ανάπτυξη Ικανοτήτων

Να αντιμετωπίζουν την έλλειψη εκπαίδευσης και ικανοτήτων (για παράδειγμα στους Παρατηρητές Θαλασσιών Θηλαστικών (MMOs), Παρατηρητές Παθητικής Ακουστικής Παρακολούθησης (PAMs), κλπ.) στην Μεσόγειο, χρησιμοποιώντας υπάρχουσες πρωτοβουλίες όπως το σύστημα διαπίστευσης της ACCOBAMS για υψηλής ποιότητας MMOs, ώστε να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση και να υποστηριχθεί η μείωση του θορύβου στο θαλάσσιο περιβάλλον.

Δεκέμβριος 2017

Η Διημερίδα οργανώθηκε και φιλοξενήθηκε από την OceanCare και το NRDC που είναι διεθνείς οργανώσεις προστασίας της φύσης και υποστηρίχτηκε τεχνικά και οικονομικά από την Deutsche Bundesstiftung Umwelt (DBU).

⁴ <http://www.netccobams.com/>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: Συμμετέχοντες στη Συνάντηση Εργασίας για τον Υποθαλάσσιο Θόρυβο

Επώνυμο	Όνομα	Θέση/Οργανισμός	Χώρα
Alexiadou	Paraskevi	Pelagos Cetacean Research Institute	Greece
Ameri	Michele	UN Division for Ocean Affairs and the Law of the Sea	Italy
Bataković	Milena	Agency for Environmental and Nature Protection	Montenegro
Bernal	Miguel	General Fisheries Commission for the Med. of the FAO (GFCM)	Spain
Bravo	Carlos	Alianza Mar Blava	Spain
Carić	Dr Hrvoje	Institute of tourism	Croatia
Carpentieri	Serena	Legambiente Onlus	Italy
Čižmek	Hrvoje	Marine Explorers Society 20000 leagues	Croatia
Čović	Radosav	Hydrocarbons Administration of Montenegro	Montenegro
D'Amato	Leonora	Environment and Resources Authority	Malta
Dinkelmeyer	Andreas	International Fund for Animal Welfare (IFAW)	Germany
Dobrinčić	David	Croatian Hydrocarbon Agency	Croatia
Domel	Claudia	Deutsche Bundesstiftung Umwelt (DBU)	Germany
Đurović	Mirko	Director of the Institute of Marine Biology	Montenegro
ElHaweet	Alaa Eldin	Arab Academy for Science, Technology & Maritime Transport (Egypt)	Egypt
Entrup	Nicolas	OceanCare/NRDC	Austria
Ferri	Nicola	General Fisheries Commission for the Med. of the FAO (GFCM)	Italy
Frey	Silvia	OceanCare	Switzerland
Frisch-Nwakanma	Heidrun	UNEP/CMS Secretariat	Germany
Holcer	Draško	Blue World Institute	Croatia
Janković-Mišnić	Jasmina	Environmental Protection Agency Montenegro	Montenegro
Jelenić	Ivana	Ministry of Environment and Energy	Croatia
Jelić	Katja	Croatian Agency for the Environment and Nature	Croatia

Επώνυμο	Όνομα	Θέση/Οργανισμός	Χώρα
Jeremić	Jasna	Croatian Agency for Environment and Nature	Croatia
Kandić	Milica	Green Home	
Knežević	Jelena	UN Environment/Mediterranean Action Plan	Montenegro
Kramer	Brigitte	Freelance journalist (Germany)	Germany
Kruss	Aleksandra	CNR Marine Institute Venice, Italy	Poland
Leaper	Russell	International Fund for Animal Welfare (IFAW)	United Kingdom
Lüber	Sigrid	OceanCare	Switzerland
Mackelworth	Peter	Blue World Institute	United Kingdom
Madricardo	Dr Fantina	Consiglio Nazionale delle Ricerche - Istituto di Scienze Marine	Italy
Maglio	Alessio	SINAY	Italy
Matea	Spika	Udruga Sunce	Croatia
Mateja	Gazic	Ministry of environmetantal protection	Croatia
Medenica	Nikola	Environmental protection Agency (EPA) of Montenegro	Montenegro
Micallef	Tamara	Environment and Resources Authority	Malta
Michaelides	Savvas	Department of Fisheries and Marine Research, Cyprus	Cyprus
Müller	Johannes	OceanCare/NRDC	Germany
Nenadović	Tina	Gardline Geosurvey Ltd. Marine Wildlife and Environmental Dpt.	Croatia
Nikolić	Vedran	European Commission, DG Environment	Croatia
Notarbartolo di Sciara	Giuseppe	Tethys Research Institute	Italy
Panigada	Simone	ACCOBAMS	Italy
Panou	Aliki	Archipelagos - environment and development	Greece
Pavan	Gianni	University of Pavia	Italy
Pilikou	Maria	Legal Advisor - International Law of the Sea	Cyprus
Radojčić	Dušica	Association Green Istria	Croatia

Επώνυμο	Όνομα	Θέση/Οργανισμός	Χώρα
Radonjić	Dina Skarep	Hydrocarbons Administration of Montenegro	Serbia
Radović	Ilija	Environmental protection Agency (EPA) of Montenegro	Montenegro
Raičević	Nikola	Environmental Protection Agency (EPA) Montenegro	Montenegro
Rako Gospić	Nikolina	Blue World Institute	Croatia
Risch	Denise	Scottish Association for Marine Science	Germany
Ritter	Fabian	Whale and Dolphin Conservation (WDC)	Germany
Schneider	Daniela	Croatian Agency for Environment and Nature	Croatia
Sekovski	Ivan	Priority Actions Programme / Regional Activity Centre (PAP/RAC)	Croatia
Sijan	Milena	Moderation	Croatia
Šimunović	Vedran	Udruga Val	Croatia
Širović	Dr. Ana	Scripps Institution of Oceanography	Croatia/USA
Štrbenac	Ana	Stenella consulting d.o.o.	Croatia
Summer	Lisinka	OceanCare	Austria
Tomac	Luka	Zelena akcija / FoE Croatia	Croatia
Tomić	Zoran	Greenpeace CEE in Croatia	Croatia
Vaniček	Dr Vlatka	Director of Sector of Environmental Protection	Croatia
Varda	Dušan	Mediterranean Center for Environmental Monitoring - MedCEM	Serbia
Weilgart	Linda S.	Dalhousie University, Department of Biology	USA and Germany